

Det kom ett brev till Samefolket...

... som handlar om en tragisk historia med samisk anknytning som utspelade sig i Tyskland i slutet på 1500-talet.

Berättelsen kommer närmast från Uwe Kunze, en tysk man med rötter i Härjedalen.

Här är hans berättelse:

Jag har i tidigare sammanhang berättat om en samekvinna, som bodde anno 1589 nära min hembygd. Historien hörde också lisko Sara, Finlands samiparlaments första president, från Utsjoki.

I maj 2003 blev det möjligt, att min vän lisko, hans hustru Tuomi och Günter och Margret Böttcher (Lappland-Initiative Bremen), under flera dagar var gäster hos oss i Tyskland.

På historisk ställe, var samekvinnan hade hennes sista boplat, blev vi emottagna av Lantråd Dr. Udo Schlitzberger, en delegation från Hessen län och lärarinnan Stephanie Röhring med elever.

Efter kaffe och kakor överlämnade vi ett "pämminnelse"-renhorn från Mittådalen till eleverna. Dessutom provade de närvarande torkat renkött.

Det var en märklig upplevelse – ett första besök från samer, efter 420 år, på samekvinns boplat.

Här kommer historien om samekvinnan:

INGEN SAGA

Det var en gång en samekvinna, hon bodde med sina renar i ett stort naturområde.

"Icke-samerna" i grannskapet var stolta över den "vilda samefrun" med hennes mycket bra husgeråd och förmåga att göra praktiska saker från naturliga material.

De använde henne också som "besöksmagnet" och det lät ungefär som följande:

Kom och titta på levande samekultur och renar!

Men tyvärr kom med tiden problem.

På sommaren försörjde renar sig själv med färiska grönsaker – men på vintern saknades riktigt näring.

Mossa och lav fanns inte här, troligen skrapade djuren sönder klövarna.

Men de fanns ingenting. Lövträd hade under den här tiden ingen grönska.

Så hände det, att en ren efter den andra avled.

Till slut fanns bara samefrun kvar, men hon led mycket med förlust av djur.

Människorna i områden gjorde sig mycket möda för att hjälpa. De bjöd till och med näring och livsupphälle.

"hon kan få bo hos oss även utan renar" sa de.

Men samefrun förstod inte människornas språk i hennes hjärta och hon vill inte ha någon allmosa.

Istället för förklarade hon, att renar är en del av hennes existens – en fast del av samernas liv.

Men människorna däremot förstod inte samefrun – inte i deras hjärtan.

Inte ens en förmedlare och översättare kunde hjälpa.

Mer och mer försvann kvinnans livsmod, hon satte barus leden på sin favorit-trädstubbe och tittade på betesmarken – men där fanns inga renar kvar.

Det krävde ingen lång tid – så var också samefrun försvunnen.

Ingen vet vart hon gick. Men man tror

att hon följde sina renar.

Den här sanna historien hände sig anno 1580 i Norrhessens län Reinhardswald, en av största ekskogarna mitt i Tyskland. Dåvarande landgreve Wilhelm IV från Hessen-Kassel var inte bara en stor jägare, han var också en bra vetenskapsman och viltbiolog.

Nedanför hans borg – sababorg (känd som sagoslottet från prinsessan Törnrosa) byggde han på en område med 1,5 kvadratkilometer en inhägnad med kronhjord, sämskbock och älgar.

Efter att han förstorat inhägnaden bad han sin vän – den danska astronomen Tycho Brahe om renar.

Efter långt letande var det möjligt att köpa renar från hertig Karl från Sverige. Han lämnade inte bara 12 renar utan också en samefrun för renarnas vård och skötsel.

Rekonstruerar man resan, härstammar fru och djur sannolikt från sydsamisk område.

Efter lång besvärlig väg och sjöfart var man äntligen i Bremens sjöhamn.

Här växlades frakten på en flott-pråm med 36 x 4,5 meter, som drogs av hästar på Weserflott cirka 300 km med linar

Lantråd Dr. Udo Schlitzberger, Uwe Kunze och lisko Sara provat torkat renkött.

Från vänster: lärarinnan Stephanie Röhring, 4 elever, Lantråd Dr. Udo Schlitzberger, lisko Sara, Uwe Kunze och Tuomi Sara. Fotom: Günter Böttchen

Eleverteckning (5.Klasse, Gesamtschule Bodenfelde/Tyskland): i Bremens sjöhamn växlade frakten på en flott-pråm.

